

[Úvodní Stránka](#) > Moje práva během soudního řízení

Moje práva během soudního řízení

A. Má na vyšetřování vliv to, že jsem cizí státní příslušník?

Pokud jako obviněný (obžalovaný) prohlásíte, že neovládáte jazyk, ve kterém se řízení vede, máte právo na tlumočníka a překladatele.

B. Jaké jsou fáze vyšetřování?

i. Fáze shromažďování důkazů / pravomoci vyšetřovatelů

Trestní řízení začíná fází před přípravným řízením, které předchází trestnímu stíhání, a spočívá zejména v přijetí trestního oznámení nebo jiného podnětu, které se následně prověřují, a rozhoduje se o dalším postupu.

Pokud máte vypovídat jako osoba, která měla podle určitých zjištění spáchat trestný čin, máte právo výpověď odepřít, jakož i právo na právní pomoc.

Pokud existuje důvod pro zahájení trestního stíhání, přechází trestní řízení do fáze přípravného řízení. Přípravné řízení může být v závislosti na závažnosti trestného činu vedeno jako vyšetřování, zkrácené vyšetřování, nebo jako tzv. „superrychlé“ vyšetřování.

Následně proti vám může být vzneseno obvinění. Toto obvinění vám musí být bezodkladně oznámeno a jakožto obviněný proti němu můžete do třech pracovních dní podat stížnost.

Vznesením obvinění vám jako obviněnému vznikají práva, mezi které patří právo vyjádřit se k veškerým skutečnostem, které jsou vám kladeny za vinu, a k souvisejícím důkazům, máte však také právo výpověď odepřít. Můžete uvádět skutečnosti, navrhopvat, předkládat a obstarávat důkazy za účelem vaší obhajoby, podávat návrhy, žádosti a opravné prostředky.

Máte právo zvolit si obhájce a radit se s ním i po dobu úkonů vykonávaných donucovacím orgánem nebo soudem. S obhájcem se však v průběhu svého výslechu nemůžete radit o tom, jak odpovědět na již položenou otázku. Můžete žádat, abyste mohli vypovídat za účasti svého obhájce a aby se obhájce účastnil i jiných úkonů v přípravném řízení.

Svoje práva můžete vykonávat sami nebo prostřednictvím svého obhájce.

V případě, že si obhájce nemůžete dovolit, máte nárok na bezplatnou obhajobu nebo na obhajobu za sníženou cenu. Nárok na bezplatnou obhajobu nebo obhajobu za sníženou cenu však musíte prokázat.

Donucovací orgány a soud jsou povinny vás vždy poučit o vašich právech, včetně významu doznání, a musí zajistit, abyste mohli plně vykonávat svá práva.

ii. Zadržení policií

Zadržení je procesní úkon, který spočívá v krátkodobém omezení osobní svobody osoby, proti které bylo vzneseno obvinění.

Jako obviněný můžete být v rámci trestního řízení policií zadržen, pokud existuje některý z důvodů vazby a vzhledem k neodkladnosti věci není možné získat rozhodnutí o vazbě předem. Zadržení vykoná příslušník policie, který vás musí bezodkladně seznámit s důvody zadržení a vyslechnout vás.

Pokud budete po zadržení vzat/a do vazby, návrh na vaše vzetí do vazby musí podat státní zástupce k soudu do 48 hodin (resp. 96 hodin, pokud jde o teroristický trestný čin). Soud musí následně rozhodnout, a to do 48 hodin, případně do 72 hodin v případě zvláště závažných trestných činů.

iii. Výslech

Při výslechu nemůžete být žádným nezákonným způsobem nuceni k doznání.

Jako obviněný musíte být před výslechem poučen o vašem právu vypovídat nebo výpověď odepřít. Dále o tom, že k doznání vás nikdo nesmí nutit. Musíte být rovněž poučeni o možnosti zvolit si obhájce, případně žádat, aby vám byl ustanoven a aby se účastnil výslechu.

Musí vám být umožněno podrobně se k obvinění vyjádřit a poskytnout k takovému vyjádření důkazy.

Je možné vám klást otázky na doplnění výpovědi nebo na objasnění neúplností, nejasností nebo rozporů. Otázky musí být kladeny ohleduplným a srozumitelným způsobem. Nesmí vám být kladeny návodné otázky, otázky klamné nebo otázky obsahující skutečnosti, které mají být zjištěny z vaší výpovědi. Otázky nesmí neodůvodněně zasahovat do vašeho soukromí, kromě zjišťování pohnutky činu.

iv. Vazba

Do vazby vás lze vzít, jen pokud proti vám bylo vzneseno obvinění, a to za předpokladu, že skutková zjištění nasvědčují tomu, že byl spáchán trestný čin, že jste ho spáchali vy a zároveň u vás existuje některý z důvodů vazby. Těmito důvody je nebezpečí skrývání se nebo útěku, že se pokusíte ovlivňovat svědky, spolupachatele apod. nebo že budete v páchání trestné činnosti pokračovat.

Před vydáním rozhodnutí o vzetí do vazby musíte být vyslechnuti. Proti rozhodnutí o vzetí do vazby, s kterým nesouhlasíte, můžete podat stížnost, o které rozhodne soud vyšší instance.

Máte právo žádat o propuštění na svobodu. O propuštění na svobodu můžete opětovně žádat po 30 dnech od vydání konečného rozhodnutí o vzetí do vazby.

Vazba může po dobu přípravného řízení trvat maximálně sedm měsíců (pokud je vedeno trestní stíhání za přečin), 19 měsíců (pokud je vedeno trestní stíhání pro trestný čin) nebo 25 měsíců (pokud se vede trestní stíhání za zvláště závažný trestný čin).

C. Jaká mám práva v průběhu vyšetřování?

i. Mám právo na tlumočníka a překlady?

Právo na tlumočníka máte tehdy, pokud prohlásíte, že neovládáte jazyk, v kterém se trestní řízení vede. Máte právo v trestním řízení používat jazyk, kterému rozumíte. Pokud je nutné přeložit některé důležité dokumenty, zápisy či rozhodnutí, přibere se do řízení i překladatel.

ii. Mám právo na informace a přístup ke spisu?

Po skončení vyšetřování nebo zkráceného vyšetřování máte vy a váš obhájce právo celý spis prostudovat. Následně můžete podat návrh na dodatečné vyšetřování.

V průběhu přípravného řízení a během řízení před soudem máte vy i váš obhájce právo nahlížet do spisu, pořizovat si z něj výpisky a poznámky a zhotovovat kopie.

iii. Mám právo na přístup k obhájci a na to, aby byla třetí strana informována o mé situaci?

V případě, že jste byli zadrženi nebo zatčeni, máte právo komunikovat prostřednictvím telefonu s osobou podle vašeho výběru, nejdéle však po dobu dvaceti minut.

Máte právo zvolit si obhájce a komunikovat s ním i během úkonů trestního řízení. Nemůžete se s ním však radit, jak odpovědět na již položenou otázku. Můžete žádat, aby byl váš obhájce přítomen i při vašem výslechu a dalších procesních úkonech.

Pokud se nacházíte ve vazbě nebo ve výkonu trestu odnětí svobody, máte právo hovořit se svým obhájcem bez přítomnosti třetí osoby.

iv. Mám nárok na právní pomoc?

Máte právo si na vlastní náklady zvolit obhájce. V určitých případech máto právo také na to, aby vám byl obhájce ustanoven.

v. Co je třeba vědět o:

a. Presumpci nevinny

Každý, proti komu je vedeno trestní řízení, je považován za nevinného, dokud soud pravomocným rozsudkem nevyšloví jeho vinu.

b. Právu nevypovídat a neobviňovat sám sebe

V průběhu řízení máte kromě toho právo přednést své prohlášení a máte i právo výpověď odepřít. K výpovědi ani k doznání vás nemůže nikdo nutit.

c. Důkazním břemeni

Orgány činné v trestním řízení mají povinnost opatřovat důkazy. Na druhou stranu máte jakožto obviněný právo získávat důkazy, není to však vaše povinnost.

Orgány činné v trestním řízení musí objasňovat okolnosti svědčící proti vám i okolnosti svědčící ve váš prospěch.

vi. Existují nějaké zvláštní záruky pro děti?

Trestní stíhání není možné zahájit, resp. není možné v něm pokračovat nebo musí být zastaveno, pokud je vedeno proti osobě, která není pro nedostatek věku trestně odpovědná.

Zákonný zástupce mladistvého za něj může činit úkony, jako je například zvolení obhájce, podávání návrhů, žádostí a opravných prostředků. Zákonný zástupce může být přítomen při všech úkonech, kterých se může účastnit i obviněný.

Mladistvý musí mít obhájce už po vznesení obvinění, pokud si ho nezvolí sám, bude mu ustanoven.

U mladistvého, kterému je v době činu méně než patnáct let, je nutné vždy zkoumat, zda byl schopen rozpoznat protiprávnost činu a ovládat své jednání. V případě, že nejsou splněny výše uvedené podmínky, nesmí být trestně stíhán.

Do vazby lze mladistvého vzít i v případě existence zákonných důvodů jen tehdy, pokud není možno účelu vazby dosáhnout jinak.

Příslušný soud může věc postoupit soudu, v jehož obvodě má mladistvý trvalý pobyt, nebo jinému soudu, v jehož obvodě by bylo řízení nejúčelnější.

vii. Existují nějaké zvláštní záruky pro zranitelné podezřelé osoby?

Za zranitelné osoby se v trestním řízení považují ty osoby, které nejsou schopny trestnímu řízení vzhledem ke svému věku, duševnímu či fyzickému stavu nebo tělesnému postižení porozumět a účinně se ho účastnit.

Při vykonávání svých procesních práv by neměly být žádným způsobem diskriminovány.

Na osoby se závažnými duševními nebo fyzickými/smyslovými poruchami by se měla uplatňovat presumpce zranitelnosti.

Zranitelné osoby a jejich zákonní zástupci (např. opatrovník stanovený soudem) nebo vhodné dospělé osoby (např. příbuzný) by měli být informováni o veškerých zvláštních procesních právech.

Policejní výslech by se měl audiovizuálně zaznamenávat.

Zbavení osobní svobody zranitelných osob před jejich odsouzením by se mělo využívat jako poslední řešení. Mělo by být přiměřené a prováděno za podmínek, které odpovídají zvláštním potřebám těchto osob.

Po dobu celého trestního řízení by mělo být chráněno soukromí, osobní integrita a osobní údaje těchto osob.

D. Jaké jsou zákonné lhůty v průběhu vyšetřování?

Máte právo na to, aby byla vaše trestní věc projednána v přiměřené lhůtě.

Vyšetřování by mělo být ukončeno do šesti měsíců, pokud jde o zvláště závažný trestný zločin, do čtyř měsíců, pokud jde o trestný čin, a do dvou měsíců v případě přečinu. Dodržování těchto lhůt nicméně není právně vynutitelné.

Můžete podat stížnost státnímu zástupci a žádat o přezkoumání postupu policie a o odstranění průtahů ve vyšetřování. O výsledku přezkumu vás státní zástupce musí informovat.

E. Co je přípravné řízení (včetně alternativy vazby a možností předání do domovského státu (evropský příkaz k výkonu dohledu))?

Přípravné řízení je část trestního řízení, které trvá od momentu zahájení trestního řízení až do podání obžaloby nebo návrhu na schválení dohody o vině a trestu nebo konečného rozhodnutí v hlavním řízení ze strany donucovacího orgánu.

V přípravném řízení jsou zejména vyhledávány a zajišťovány důkazy a připravovány podklady pro další rozhodování.

Trestní stíhání je zahájeno buď vydáním usnesení o zahájení trestního stíhání, nebo vykonáním zajišťovacího úkonu, neopakovatelného nebo neodkladného úkonu.

Vyšetřovací vazba může být nahrazena zárukou, slibem nebo dohledem. Takovéto nahrazení přichází v úvahu jen při útěkové a preventivní vazbě. Soud může využít tyto alternativy vazby, pokud zájmové sdružení občanů nebo důvěryhodná osoba převezme za vaše jednání záruku nebo pokud dáte písemný slib, že budete vést řádný život, nebo pokud je možné účelu vazby dosáhnout i dohledem probačního úředníka.

Útěkovou nebo preventivní vazbu může soud nahradit i peněžitou zárukou. Pokud nebudete stanovená pravidla dodržovat, peněžitá záruka propadne státu a vám bude nařízen výkon vazby.

V případě nahrazení vazby vám soud může uložit přiměřené povinnosti nebo omezení (jako např. zákaz vycestování do zahraničí, zákaz vzdalovat se z jistého místa, zákaz styku s určitými osobami, zákaz řízení motorového vozidla atd.).

Cílem evropského příkazu k výkonu dohledu je zlepšení ochrany veřejnosti tím, že se vám jako osobě, která má pobyt v jednom členském státě a ve vztahu ke které probíhá trestní řízení v jiném členském státě, umožní, aby nad vámi od počátku trestního řízení vykonávaly dohled orgány ve státě, ve kterém máte bydliště.

Jedná se o alternativu vazby, přičemž jsou opatření dohledu sledována ve členském státě bydliště. V případě jejich porušení předá členský stát dotčenou osobu do členského státu původu.

Toto rozhodnutí se sice vztahuje na veškeré trestné činy a neomezuje se na konkrétní druhy ani závažnost trestných činů, opatření dohledu by se ale obecně měla uplatňovat, i pokud jde o méně závažné trestné činy.

■ Poslední aktualizace: 21/11/2024

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.